

TARNOV A OKOLÍ

TARNOWSKIE
CENTRUM
INFORMACJI

MS **i** T

Małopolski
System
Informacji
Turystycznej

www.tarnow.travel

PO STOPÁCH TARNOVSKÉ RENESANCE

Tarnov (polsky Tarnów) patřil v období renesance k nejkrásnějším polským městům. Monumentální farní chrám, skvostná radnice a pestrobarevné, architektonicky pozoruhodné měšťanské domy tvořily dohromady úchvatný celek.

Na počátku 16. století měl Tarnov kolem 1200 obyvatel.

Město bylo obeháno hradbami, mělo vlastní vodovod a kanalizaci. Bohatí měšťané se věnovali řemeslům a obchodu. Majitelem Tarnova byl v té době významný politik, světoběžník a vzdělanec – **velký korunní hejtman Jan Tarnowski**. Hejtmanovou rezidencí byl hrad na hoře Svatého Martina (Góra św. Marcina), vzdálené asi dva kilometry od města, který zdědil po svých předcích.

Znalci dějin umění označují tarnovské historické jádro za „perlu renesance“.

Tarnovské náměstí (Rynek) bylo vytyčeno při lokaci města v roce 1330. Obklopují jej měšťanské domy. Většina z nich byla vystavěna v 16. až 18. století. K nejhodnotnějším patří dva renesanční domy

s podloubím. Ve dvacátých letech 16. století byly vybudovány nové městské hradby, jejichž pozůstatky byly zčásti zrekonstruovány v šedesátých letech 20. století a můžete si je tedy prohlédnout i v současnosti.

Dnes se můžeme procházet tarnovskými uličkami a obdivovat renesanční měšťanské domy kolem náměstí, dům Mikołajowských, radnici, překrásné náhrobky v katedrální bazilice anebo zříceninu kdysi výstavného hradu rodu Tarnowských, který se tyčí nad městem.

PO STOPÁCH POLSKÉHO A MAĎARSKÉHO HRDINY – GENERÁLA JÓZEFA BEMA

Generál Józef Bem – národní hrdina Poláků i Maďarů – se narodil v Tarnově v domě na předměstí zvaném Burek (jeho jméno pochází od dlažby, jež se polsky řekne „bruk“ a pokrývala tamní dodnes fungující tržiště). V matrikách tarnovské katedrální farnosti najdeme záznam o křtu Józefa Bema a datum jeho narození – 14. března 1794. Muzeum tarnovského kraje (Muzeum Ziemi Tarnowskiej) má ve svém sbírkovém fondu řadu exponátů spjatých se životem a vojenskými aktivitami generála Bema během listopadového povstání v Polsku, v následném francouzském exilu a během jara národů v Uhersku (kde působil jako velitel sedmihradské armády), ale také v jeho druhém exilu v Turecku, kde 10. prosince 1850 zemřel ve městě Aleppo (dnes ležícím v Sýrii).

Tělesné pozůstatky generála Józefa Bema byly v roce 1929 slavnostně převezeny do Polska do rodného Tarnova a uloženy v honosném mauzoleu v místním Strzeleckém parku (Park Strzelecki).

Pozornost si zaslouží i **generálův pomník**, tematická **velkoplošná nástěnná malba (mural)** a **lavička polsko-maďarského přátelství** ve Wallowé ulici (ta je oblíbeným místem návštěv maďarských turistických zájezdů), ale také dary Maďarů na Petófiho náměstí (Plac Petófiego), kde v takzvaném **maďarském koutku** stojí pomník Sándora Petófiho, typické maďarské dřevěné

sloupové náhrobky (maďarsky zvané „fejfa“, polsky „kopijniki“) a **Seklerská brána**.

Ta je jednou ze tří bran tohoto typu v celém Polsku. Zbývající dvě najdete ve městě Stary Sącz (česky zastarale Starý Sadec) a ve vesnici Koszyce Wielkie poblíž Tarnova. Ve sbírkách Muzea tarnovského kraje najdete **části Sedmihradského panoramatu** (22 z 41 nalezených), a to včetně té **největší** o velikosti 3,85 × 3,28 metru. Je na ní znázorněn týl uherského vojska, jemuž velel generál Bem, v průběhu **bitvy o město Sibiň** (dnes rumunské Sibiu). Velkoformátový obraz (120 × 15 metrů) byl namalován **pod vedením Jana Styky na objednávku Maďarů v roce 1897** a později byl rozřezán na kusy. Některé části tohoto díla se nacházejí v majetku muzea. Jedna z nich byla přemalována do podoby nástěnného muralu (17 × 12 metrů) při Wallowé ulici, kousek od Bemova pomníku.

PO STOPÁCH TARNOVSKÝCH ŽIDŮ

Město i okolní region patří
k nejvýznamnějším střediskům chasidismu.

V roce 1939 měl Tarnov 56 000 obyvatel, z čehož **25 000 tvořili Židé** (tj. 45 % veškerého obyvatelstva). V tomto ohledu tedy městu patřilo **čtvrté místo v celé bývalé Haliči** – po Lvově, Krakově a Stanislavově (dnes ukrajinský Ivano-Frankivsk). Fungovaly tu židovské školy, instituce či tiskárny a vycházely časopisy. Památek spjatých s **židovskou kulturou je ve městě** celá řada. Východní část předválečného Tarnova obývalo především židovské obyvatelstvo. Stojí za to projít si **Židovskou ulicí** (ul. Żydowska), jež vede z náměstí na východ, a také rovnoběžnou ulici Wekslarska. Společně tvoří nejstarší jádro místní židovské čtvrti. Ve dnech **11.–19. června 1942 zavraždili nacisté na tarnovském náměstí tři tisíce Židů**. V Goldhammerově ulici **se zachovaly domy, v nichž sídlily důležité židovské instituce** – záložna,

náboženská obec, modlitebna a také nejslavnější tarnovský hotel. Na průčelí jednoho domu si ještě dnes můžete všimnout **nápisů v polštině a v jidiš**, které sloužily jako reklama na restauraci. Při procházce čtvrtí vás zaujme mj. **mikve** (rituální lázeň), **Szancerův mlýn** (první parní mlýn v Haliči) či **bima** (jediný dochovaný pozůstatek nejstarší tarnovské synagogy, vystavěné již v 17. století). U ní vždy v červnu probíhají koncerty klezmerové hudby. Vyvrcholením vaší procházky bude návštěva **jednoho z největších, nejlépe dochovaných a nejstarších židovských hřbitovů v celém jižním Polsku**. Na hřbitově o rozloze 3,2 hektaru, prvně zmiňovaném již roku 1581, se nachází **přibližně 6000 náhrobků**. V nedalekém městečku Dąbrowa Tarnowska vás oslní **zrekonstruovaná synagoga z roku 1863**.

PO STOPÁCH „POLSKÉHO EDISONA” – JANA SZCZEPANIKA

S Tarnovem je spjatý také **nejvšestrannější polský vynálezce Jan Szczepanik**, který byl přítelem slavného spisovatele Marka Twaina. Narodil se **13. června 1872** v Přemyšli, profesně byl spjat s Berlínem a Drážďanami, zemřel **8. listopadu 1926** a byl pohřben v Tarnově.

Průkopník barevné fotografie, televizního vysílání, barevného filmu, pionýr moderního textilnictví a vynálezce neprůstřelné vesty.

Při toulkách Tarnovem stojí za to zastavit se před následujícími domy – v ulici Szopena 11 najdeme jeho rodný dům a v ulici Sowińskiego 11 stojí objekt, v němž vynálezce několik let úspěšně prováděl své výzkumy v oboru barevné fotografie a diapositivů. V Muzeu tarnovského kraje můžete ve sbírkovém fondu pojmenovaném Apoteóza obdivovat **největší gobelín utkaný Szczepanikovou metodou** u příležitosti 50. výročí vlády císaře Františka Josefa I. Nespornou slávu přinesl tarnovskému vynálezci neúspěšný atentát na španělského krále Alfonse XIII. Kočár, v němž panovník cestoval, byl totiž dle Szczepanikova doporučení obložen neprůstřelným materiálem, takže bomba, kterou na něj atentátník vrhl, králi neublížila, přestože výbuch zranil mnoho kolemjdoucích. Na znamení vděčnosti vyznamenal 2. června 1902 král Alfons XIII. Jana Szczepanika španělským Řádem Isabely Katolické. Dnes má vynálezce v Tarnově svůj pomník a působí zde

také nadace, která shromažďuje památky na tohoto „polského Edisona“. Vaši pozornost si zaslouží i velkoplošná nástěnná malba (mural), připomínající 150. výročí narození vynálezce, vytvořená na zdi domu v ulici Sitki, poblíž Střeleckého parku.

V současnosti se jedná o největší železniční nádraží na východ od Krakova a zároveň nejkrásnější nádraží nejen v Polsku, ale v celé Evropě!

VLAKOVÉ NÁDRAŽÍ

Monumentální **secesní** budova nádraží byla postavena v letech 1906–1910 po vzoru Lvovského nádraží. Interiéry tarnovského nádraží připomínají po rozsáhlé rekonstrukci v roce 2010 elegantní hotely z doby vzniku budovy.

V průběhu let byla stavba svědkem nejvýznamnějších událostí, jež se v Tarnově odehrály. V roce 1914 vyjeli z tarnovského nádraží do Krakova **první místní legionáři**, kteří se později pod Piłsudského velením zapojili do boje o nezávislost Polska. V roce 1929 byly před tarnovským nádražím slavnostně uvitány tělesné pozůstatky generála Józefa Bema, převezené do vlasti ze Sýrie.

Dne 28. srpna 1939 zde **explodovala bomba**, kterou sem nastražil atentáčník, vycvičený německými diverzanty. Výbuch zabil 20 lidí a 53 dalších zranil. Dne 14. června 1940 vyjel z vlečky v ulici Kochanowskiego poblíž nádraží **první transport polských vězňů do nacistického koncentračního tábora Osvětim (KL Auschwitz)**.

MOŚCICE – ZAHRADNÍ ČTVRŤ VE STYLU MEZIVÁLEČNÉ MODERNY

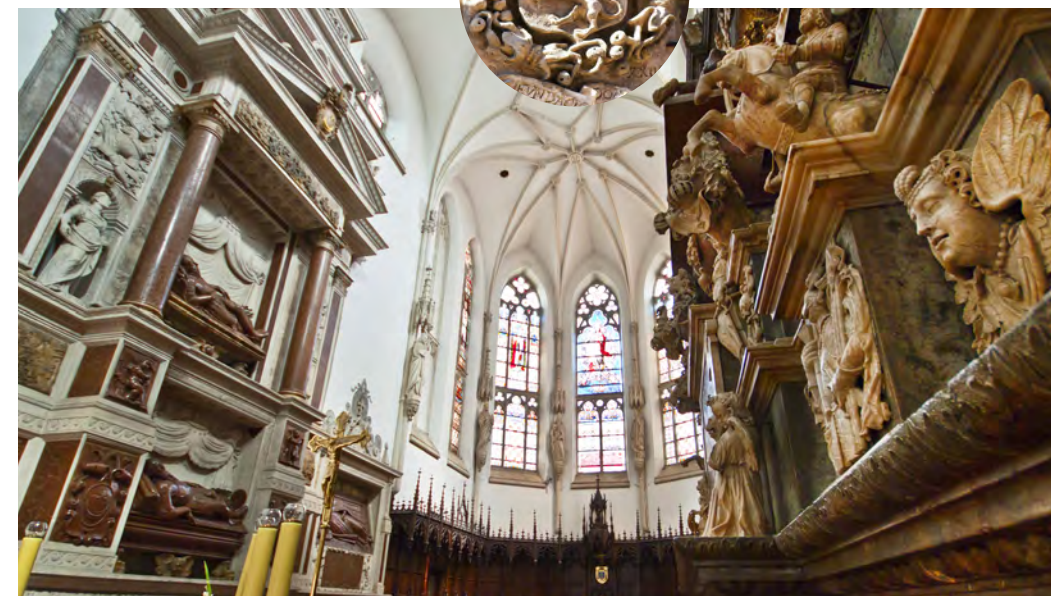
Tato čtvrť vznikla jako zaměstnanecká kolonie při dnešních azotových závodech a v současnosti láká k procházkám nejen milovníky meziválečné moderny.

Celé Mościce měly být zahradním městem, proto zde najdeme spoustu zeleně. Půdorys někdejší zaměstnanecké kolonie připomíná písmeno T, jehož jednu stranu tvoří ulice Kwiatkowskiego oddávající obytnou čtvrť od areálu továrny. Patrové i dvoupatrové vily stojí v ulicích, tvořících pravidelnou síť a pojmenovaných podle druhů stromů, jež v nich byly vysázeny – Hlohová (Głogowa), Jeřábová (Jarzębinowa), Lipová (dnes Kwiatkowskiego), Kaštanová (Kasztanowa), Topolová (Topolowa), Bílých javorů (Białych Klonów), Červených javorů (Czerwonych Klonów) a Jasanová (dnes ks. Indyka). Urbanistický celek někdejší kolonie byl v roce 1979 zapsán do seznamu kulturních památek.

Ideou projektantů, architektů a stavitelů bylo vytvořit pro nové obyvatele čtvrti co nejpříjemnější prostředí pro život.

CÍRKEVNÍ TURISTIKA

Nejstarší polské **diecézní muzeum**, největší evropský **kněžský seminář**, nejpočetnější skupina misionářů působících po celém světě – tak zní ve zkratce charakteristika diecéze, jejímž sídelním městem je již téměř 240 let právě Tarnov.

K jedinečnosti této diecéze přispívají četná poutní místa, kde věřící projevují úctu různým světcům a zejména Panně Marii. Nejznámější z nich je **mariánská svatyně v městečku Tuchów**, která je cílem každoročních poutí statisíců věřících. Svou náklonnost ke zdejším kraji vyjádřil i sám **papež Jan Pavel II.** v projevu k věřícím při své návštěvě Tarnova 9. června 1987, kdy prohlásil: „**Ani nevíte, jak rád jsem vždycky jezdil do Tarnova!**“

Katedrální bazilika je nejrepresentativnější památkou Tarnova. Chrám je proslulý **monumentálními renesančními náhrobky rodu Tarnowských a manýristickým epitafem rodu Ostrožských**. Patří k nejvýznamnějším polským uměleckým dílům svého druhu a jejich autory byli proslulí mistři **Bartoloměj Berecci, Jan Maria Padovano a Jan Pfišter**. **Náhrobní pomník Barbory Tarnowské, rozené Tęczyńskiej**, je považován za nejkrásnější renesanční sochařské dílo znázorňující ženu v celé Evropě. V uličce za katedrálou sídlí v jednom z nejkrásnějších a nejstarších tarnov-

ských měšťanských domů – **v domě Mikołajowských z roku 1524** – Diecézní muzeum (Muzeum Diecezjalne). V jeho sbírkách najdete četné unikáty od gotických soch přes církevní textilie až po lidové podmalby na skle. V nedaleké vesnici **Zabawa** můžete navštívit **poutní chrám blahoslavené Karoliny Kózkówny**, kterou v Tarnově v roce 1987 blahřečil papež Jan Pavel II. Šestnáctiletá Karolina zemřela rukou ruského vojáka, když bránila svou nevinnost. V rodišti této mučednice lze navštívit i její rodný dům, adaptovaný na muzeum, kostel, v němž byla pokřtěna a v němž jsou dnes uloženy její ostatky, ale také místo její smrti. Ve vsi **Jamna** stojí **poutní chrám Panny Marie Nehynoucí Naděje** (Sanktuarium Matki Bożej Niezawodnej Nadziei), jež nechal postavit dominikán **Jan Góra**. Vedle kostela se nachází **dominikánské centrum akademické pastorace**. Pouť se zde koná 15. srpna a den předtím se probíhá **obřad radostného „pohřbu Panny Marie“**, který je k vidění jen málokde.

HRADY

Vznik prvních polských hradů souvisel s utvářením hranic polského státu a vzestupem mocných šlechtických rodů.

Tarnovský kraj sice nebyl pohraniční oblastí, procházely jím však důležité obchodní stezky, jež vyžadovaly ochranu, kterou zajišťovaly ozbrojené posádky strážních hradů.

Nejlépe dochované jsou hrady **Dębno a Nowy Wiśnicz**. Hrad v Dębnu tvoří čtyři patrová křídla kolem dlážděného nádvoří se studnou.

Výrazným prvkem tohoto hradu z cihel a kamene jsou věže a arkýře. Dveřní a okenní portály i arkýře zdobí kamenné reliéfy s erby, rostlinnými a geometrickými motivy. Každoročně se zde koná mezinárodní **rytířský turnaj**.

Město **Nowy Wiśnicz** pak může nabídnout **největší dochovanou barokní obrannou rezidenci v Polsku**. Charakteristický vzhled dodávají tomuto šlechtickému sídlu čtyři nárožní věže. Každá z nich je jiná, díky čemuž stavba působí z každé strany jinak. Dnešní podobu získala v letech 1615–1637 díky Stanislavu Lubomirskému. V regionu můžete obdivovat také zříceniny hradů.

K nejzajímavějším patří **zřícenina hradu Tarnov na vrcholu hory Svatého Martina nad městem**. Stavba hradu započala v roce 1329, za vlády hejtmána Jana Tarnowského jej navštívili největší polští humanisté

a dnes zřícenina hradu nabízí nejkrásnější vyhlídku na město Tarnov. K dalším populárním cílům patří **hrad ve městě Czchów se zrekonstruovanou vyhlídkovou věží, zřícenina hradu Melsztyn s opravenou donjonovou věží nebo kompletně obnovený šlechtický hrad Tropszyn ze 14. století.**

Hrad Dębno je jediným tak dobře dochovaným pozdně gotickým rytířským sídlem v Polsku z let 1470–80.

DŘEVĚNÁ CÍRKEVNÍ ARCHITEKTURA

Ze dřeva se stavěly lidové chalupy, hostince, sídla venkovské šlechty i kostely. Nejstarší zdejší dochované dřevěné stavby byly vybudovány již v 15. století. Nejpočetnější skupinu památek tvoří sakrální stavby. Do dnešních dnů se dochovalo několik desítek dřevěných kostelů, jež jsou pravděpodobně nejkrásnějším symbolem vazby k náboženské víře a tradici. Nejstarší pocházejí z první poloviny 15. století, nejmladší z dvacátých let 20. století. Jsou to většinou dřevěné jednolodní stavby s vysokou šindelovou nebo oplechovanou střechou. Většina z nich má na západní straně věže a loubí zvané „soboty“, které sloužilo poutníkům jako úkryt před nepohodou.

V obci Lipnica Murowana stojí kostel svatého Linharta, postavený na konci 15. století. Jeho interiér zdobí hodnotná výmalba z 16.–18. století. Je to jeden z nejzajímavějších a nejlépe dochovaných středověkých kostelů v Polsku. V roce 2003 byl zapsán na **seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO**.

V Tarnově najdeme kostel Panny Marie zvaný „na Burku“. Vysvěcen byl v roce 1440 a na hlavním oltáři se nachází záračný obraz Panny Marie s Ježíškem ze 16. století.

V místní části Tarnova s názvem Zawada stojí na hoře Svatého Martina (Góra św. Marcina) kostel svatého Martina, vybudovaný v 15. století a několikrát přestavěný v pozdně gotickém slohu. K zajímavým architektonickým prvkům patří klenuté gotické portály, gotické kování a loubí zvané „soboty“.

Ve vsi Skrzyszów můžete navštívit kostel svatého Stanislava, postavený v roce 1517 z popudu Jana Amora Tarnowského tesařem Janem z Czchowa, jak dokládá nápis dochovaný na portálu. Je to největší dřevěný kostel v Malopolsku, zároveň patří k nejkrásnějším.

Ve vesnici Rzepiennik Biskupi stojí kostel svatého Jana Křtitele, vystavěný pravděpodobně v roce 1494. Jedná se o nejmenší a zároveň jeden z nejhodnotnějších dřevěných kostelů v Malopolsku s původním prostorovým uspořádáním, od středověku nijak nezměněným. Mimoto se v něm dochovaly tři gotické vstupní portály, zaklenuté obloukem zvaným oslí hřbet.

V tarnovském regionu se nachází přibližně 200 hřbitovů z období první světové války.

Malopolská dřevěná architektura je velice pestrá a atraktivní.

VOJENSKÉ HŘBITOVY Z PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY

Vojenská pohřebiště jsou připomínkou krvavých bojů, které se na přelomu let 1914 a 1915 odehrály v západní Haliči – tedy mj. v okolí Tarnova – mezi ruskou a c. k. rakouskou armádou. Často se nacházejí přímo na někdejších bojištích. Dnes již tyto hřbitovy zpravidla porůstají stromy. Jsou důležitým a specifickým svědkem dějin zdejšího kraje. Jsou na nich pohřbeni vojáci různých národností – **Poláci, Rakušané, Němci, Rusové, Maďaři, Bosňáci, Češi či Italové**. Hřbitovy z doby první světové války jsou nejen zajímavé architektonické památky, které nás učí rovnocenné úctě k padlým bez ohledu na národnost, ale jsou to také svěbytní svědkové minulosti Tarnova a jeho okolí.

NÁRODOPIS A FOLKLÓR

Tarnovský region je plný zvláštních míst, která spoluutvářejí jedinečný půvab této části Malopolska.

Právě tato místa se návštěvníkům vryjí do paměti a řadu z nich přimějí se do našeho regionu pravidelně vracet. Fascinující svět místních obyčejů a tradičního lidového umění už není jen doménou starších generací.

Tarnovské Národopisné muzeum (Muzeum Etnograficzne), sídlící v někdejším předměstském zájezdním hostinci (nyní ležícím v centru města), se může pochlubit v celoevropském měřítku první stálou expozicí o **historii a kultuře Romů**. Součástí expozice jsou i kroje a různé nástroje. Zvláštní pozornost si zaslouží kolekce pěti původních romských kočovnických vozů, vystavená na nádvoří muzea.

Lipnica Murowana je malá obec se zachovalým středověkým urbanismem. Proslula především každoroční **soutěží o velikonoční palmu**. Palmy, které v soutěži vítězí, dosahují výšky třeba i 38 metrů.

Zalipie je známé jako jediná „malovaná vesnice“ v Polsku.

V současné době se zde nachází téměř 30 usedlostí s obytnými nebo hospodářskými budovami, jejichž stěny jsou vyzdobeny charakteristickými malbami s rostlinnými ornamenty. V **usedlosti Felicje Curylové** (dnes pobočka Muzea tarnovského kraje) můžete obdivovat – kromě malovaných venkovních stěn obytné části i hospodářských budov – rovněž nádherně zdobený interiér chalupy.

Tarnovský region nabízí atraktivní dovolenou pro **celou rodinu na zdejších vinohradech a agroturistických farmách**, jichž jsou v okolí Tarnova téměř dvě stovky. Pohostinnost majitelů, chutná tradiční kuchyně, vysoká úroveň služeb a nízké ceny lákají k odpočinku v tarnovském regionu nejen tuzemské návštěvníky, ale stále častěji i turisty ze zahraničí. Houbaření, rybaření, jízda na koni nebo putování po okolních památkách patří k nejčastějším aktivitám v letní sezoně. V zimě turisty naopak láká lyžování na upravených sjezdovkách s kotvovými vleky.

KOUZLO MALÝCH MĚSTEČEK

Podhorská městečka Ciężkowice, Czchów, Lipnica Murowana, Nowy Wiśnicz, Tuchów, Wojnicz a Zakliczyn vzájemně spojuje neopakovatelný půvab a jedinečná atmosféra poklidného maloměsta.

Většina z těchto městeček byla založena v první polovině 14. století a dodnes si zachovala středověký urbanismus. Ten se vyznačuje centrálním **tržištěm (náměstím) obklopeným přizemními domky s dřevěným loubím**. Při návštěvě těchto městeček můžete zavítat do starobylých kostelů nebo do místních muzeí, kde se seznámíte se zdejší historií a kulturou. Většina ze zmíněných městeček přišla o městská práva ve dvacátých a třicátých letech 20. století. V posledních letech tato práva získávají nazpět. V současné době nemá status města už pouze **Lipnica Murowana**.

V **Ciężkowicích** kromě dřevěné zástavby na **náměstí** stojí za vidění jedinečná **přírodní rezervace Zkamenělé město** (Skamieniałe Miasto) a **multimediální přírodovědné muzeum**. Po prohlídce si můžete odpočinout v **lázeňském parku**.

V **městečku Czchów** stojí za návštěvu **kostel Narození Panny Marie** – jeden z nejstarších zděných kostelů v regionu s **osmibokou kamennou křtitelnicí** z roku 1506. Při návštěvě obce **Lipnica Murowana** určité neopomeňte zavítat **do dřevěného kostela svatého Linharta, který je zapsaný na seznamu UNESCO**. Prohlédnout si musíte i zdejší tradiční velikonoční palmy vysoké 38 metrů.

Nedalekému městu **Nowy Wiśnicz** kraluje největší barokní rezidence v Polsku – **zámek Lubomirských**. Tuchów zase navštíví každoročně v červenci více než

V nedaleké vsi Kašna Dolna stojí za návštěvu jediná dochovaná rezidence hudebního skladatele a premiéra meziválečné Polské republiky Ignacyho Jana Paderewského.

100 tisíc poutníků, kteří se zde účastní velké poutní slavnosti u chrámu Panny Marie Tuchowské.

Děti si rády prohlédnou pohyblivý betlém v místním klášteře – jeden z největších v Polsku. Zaujme rovněž misionářské muzeum s exponáty z Afriky, Ameriky a Oceánie.

Nejstarším městem regionu je **Wojnicz**, který láká k návštěvě **kastelánských valů** a dřevěného kostela z 15. století.

Zakliczyn nabízí ochutnávku vynikajících fazolových pokrmů na každoročních zářijových **Slavnostech fazolí**.

V Zakliczyně si můžeme kromě toho prohlédnout i původní přizemní roubené domy. Podhorskou krajinu lze obdivovat, vystoupáte-li na některou z četných **místních rozhleden**. Asi nejkrásnější je ta v **Dąbrówce Szczępanowské** (osvětlená), nejvyšší je **v Iwkwé na Szpilówce** (32 m).

„ENO TARNOWSKIE“ – VINOHRADNICTVÍ V TARNOVSKÉM REGIONU

Návštěva vinic v okolí Tarnova je příležitostí k ochutnání lahodného vína a dalších vynikajících místních produktů, jako jsou třeba sýry, uzeniny nebo chléb. Výlet do okolí Tarnova pro vás může být nejen nezapomenutelnou kulinářskou výpravou, ale zároveň pěknou projíždkou po regionu po cyklostezkách a trasách **EuroVelo** nebo **EnoVelo**. „EnoTarnowskie“ je dynamicky se rozvíjející vinařská oblast.

V roce 2022. „EnoTarnowskie“ získalo uznání polského Ministerstva sportu a cestovního ruchu, které mu udělilo prestižní titul **Polská turistická značka**.

„EnoTarnowskie“
je dynamicky
rostoucí vinařská oblast.

AKTIVNÍ TURISTIKA

Pro nejmenší návštěvníky doporučujeme dětská zábavní centra, pro ty starší zase třeba **závody na motokárách** nebo lezení na jedné z nejvyšších **lezeckých stěn** v Polsku. Kromě toho si v našem městě můžete zahrát **paintball** nebo se vyřádit ve **skateparku**. Pro milovníky koupání je k dispozici plavecký **bazén a akvapark** se skluzavkami, gejzíry, divokou řekou a saunami. V zimě můžete v Tarnově využít **kluziště** nebo se vypravit do okolí na sjezdovky, které disponují i technickým zasněžováním.

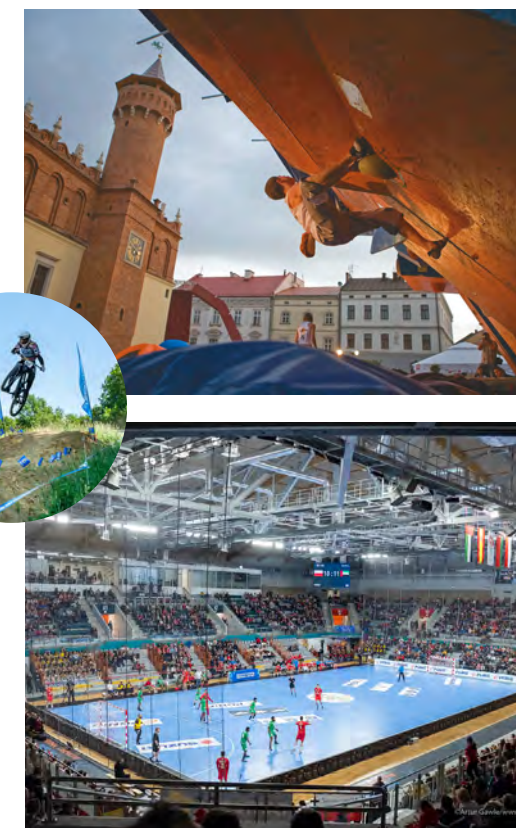
Ve městě je také **sportovní letiště a plochodrážní stadion**, na němž závodí tarnovský tým **Jaskółki Unia Tarnów**, který získal již třikrát titul **mistra Polska družstev** (v letech 2004, 2005 a 2012). Vedle se nachází **Arena Jaskółka Tarnów**, kde se pořádají všemožné sportovní akce, veletrhy, koncerty a různé show. Tarnov je zkrátka ideální místo pro všechny, kdo svůj volný čas rádi tráví aktivně. Předností regionu je pestrý krajinný

reliéf a výjimečné přírodní i kulturní hodnoty. Převýšení však není velké, proto zde aktivní formy turistiky může pěstovat téměř každý. Celý region je protkaný sítí turistických, cyklistických a jezdeckých stezek. Unavení turisté si mohou odpočinout v horských chatách na **Brzance** a **Jamné**, které se nacházejí na křižovatkách značených cest.

Tarnov disponuje pestrou nabídkou i pro ty, kdo neradi tráví celý pobyt na jednom místě.

V tarnovském regionu je vyznačených 25 cyklotras o celkové délce více než 630 km. Jedná se jak o horské trasy (16, z nichž 5 začíná přímo v Tarnově), tak o trasy v nižších polohách (celkem 9, z nichž 5 začíná v Tarnově). Se západní a jižní Evropou spojují Tarnov mezinárodní cyklotrasy **EuroVelo 4 a 11** a **VeloDunajec**. Po vinných sadech se pak můžete projet po trase **EnoVelo**. Díky tomu se Tarnov stal významným střediskem cykloturistiky. Ve městě samotném zajišťují cyklistům bezpečný pohyb cyklostezky, jichž zde bylo postupně vybudováno téměř 65 km. Kolo si tu můžete i vypůjčit v rámci samoobslužného systému **Tarnowski Rower Miejski** (pro dospělé, se sedačkou a pro děti). Pro běžce a inline bruslaře výborně poslouží **běžecký park Marcinka**. V zimě tu panují vhodné podmínky pro nordic walking a běh na lyžích. Pro příznivce **dirt jumping** Tarnov nabízí speciální cyklistickou stezku a **Bike Park Marcinka na hoře Svatého Martina** nad městem. **V roce 2023 byl Tarnov partnerským městem III. evropských her Krakov – Malopolsko 2023**. Byla to největší sportovní akce v Evropě za celý rok 2023 a zároveň největší sportovní akce v polských dějinách. V Tarnově se konaly soutěže v disciplínách jako **badminton**, **sportovní lezení** (olympijské sporty – kvalifikace na olympijské hry v Paříži 2024), dále **plážová házená** a **plážový fotbal**.

Tarnov nabízí mnoho atrakcí, které uspokojí všechny členy rodiny – od juniora až po seniora.

RODINNÁ TURISTIKA

Velkým zážitkem pro vás bude **procházka po renesančním historickém jádru města**, výstup na **radniční věž** s výhledem nebo prohlídka **nejstarších funkčních radničních hodin v Polsku**. K netuctovým atrakcím pro rodiny s dětmi patří pestrobarevná **expoze o polských Romech s originálními kočovnickými vozy**, **naučná multimedialní výstava o Tarnov v kostce**, ale také možnost vystoupat si na nejsevernější vrchol Karpat – **horu Svatého Martina**, kde najdete zříceninu **tarnovského hradu**. Otevírá se odsud nádherný rozhled na celý Tarnov. Rodiny, které dávají přednost aktivním formám trávení volného času, si mohou vybrat ze široké nabídky aktivit v **lanových parcích**, **akvaparku** či v **zábavních centrech**. K dispozici jsou i **bowlingy**, **motokáry** nebo **lezecké haly**. V zimě bezesporu uvítáte možnost zabruslit si na **kluzišti** nebo zalyžovat na **sjezdovkách** v okolí města.

Rodiče s menšími dětmi jistě potěší procházky malebnými uličkami města, které má nejteplejší podnebí v celém Polsku. Cestou potkají třeba **barevnou sochu slona, kterou děti vysloveně zbožňují**, tajemné zákoutí se sochou krále Vladislava I. **Lokýtky, hrací pomník flašinetáře, vzdělávací kašnu v podobě Sluneční soustavy, parčík u Malých schodů** s pozemním vodotryskem i kaskádovou fontánou a v neposlední řadě i **Střelecký park s mauzoleem generála Béma**.

V jeho sousedství je totiž rybníček s kachnami a labutěmi a hned vedle největší dětské hřiště ve městě. Vynechat byste neměli ani nejnovější tarnovskou atrakci pro rodiny s dětmi – stezku maskaronů, kteří „utekli“ z římsy tarnovské radnice a poschovali se v centru města. V rekonstruovaném činžovním domě na náměstí (adresa: Rynek 4) určitě navštívte **Pasáž objevů** (Pasáž Odkryć), kde se pojí vědecké poznání se zábavou. V okolí Tarnova stojí za vidění třeba **Muzeum silničního stavitelství** (Muzeum Drogownictwa) v městečku Szczucin, **Muzeum panenek** (Muzeum Lalek) **ve městě Pilzno** a jeho pobočka **ve vsi Lipiny** nebo **Ciężkowice s přírodní rezervací Zkamenělé město, lázeňským parkem** a stezkou v korunách stromů.

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ TARNOVSKÉ KAŠNY A FONTÁNY

Místem hojně navštěvovaným rodinami s dětmi je **parčík na úpatí Malých schodů**, který přiléhá k městským hradbám. Najdete zde pozemní vodotrysk a kaskádovou fontánu. V létě se tu dvakrát denně můžete pokochat nádhernou vodní podívanou za doprovodu hudby a večer navíc i s osvětlením. Je tu instalován **model tarnovského**

Tarnov je čím dál populárnější destinací pro návštěvníky, kteří hledají nové cíle pro rodinnou rekreaci.

historického centra a blízko stěny zdobí **velkoplošná malba (mural) zobrazující na Tarnov roku 1644**. **Moderní barevně osvětlená fontána v ulici Bernardyńska uchvátí zejména nejmenší návštěvníky**. Dalším populárním cílem rodinných výprav i romantických vycházek je **park kolem zámku rodu Sanguszků ve čtvrti Gumniska**. V meziválečném období tu na jižním svahu zámeckého vrchu byla zřízena pravouhlá zahrada italského typu s fontánou. Zajímavostí je, že tato nedávno obnovená a osvětlená fontána se nachází **na nejteplejším místě v Polsku**. V Tarnově se nachází také **vzdělávací kašna (zvaná též kosmická) znázorňující Sluneční soustavu**. Ve Střeleckém parku (s velkolepým mauzoleem generála Béma) pak uvidíte jednu z nejhezčích parkových fontán, pojmenovanou **Hébé se lvy**.

Moderní barevně osvětlená fontána v ulici Bernardyńska uchvátí zejména nejmenší návštěvníky.

CENTRUM VĚDY A TECHNIKY PASÁŽ OBJEVŮ

Nejnovější tarnovskou atrakcí pro rodiny je **Pasáž objevů** (Pasáž Odkryć), která se nachází v krásně zrekonstruovaném měšťanském domě číslo 4 na hlavním náměstí – Rynku. Toto místo doslova překypuje historií, protože bylo svědkem mnoha významných událostí z minulosti města. V současné době je to nejlepší místo v Tarnově, kde můžete spojit poznávání a zábavu. Ve stálé expozici se návštěvníci pohybují jako „kolečka ve stroji“ mezi pracovnými **Hellera, Olszewského, Studniarského, Szcepanika a Piszowé** (všechny tyto významné postavy byly spjaty s Tarnovem). Každá pracovna vyžaduje jiný druh interakce a vybízí k „**rozšíření perspektiv**“. Vše vysvětlí průvodce, který návštěvnickou skupinu povede **od zvědavosti a tázání až ke kreativnímu procesu a realizaci**. Prozradí také, jak lze získané poznatky uplatnit v praxi a vytvořit něco nápaditého.

Dodatečnou atrakcí je **planetárium**. V něm se spojuje zábava s **poznáváním vesmíru**. Poutavým způsobem se tu seznámíte s jevy, které pozorujeme každý den a každou noc na obloze.

V lektorských místnostech se konají workshopy pro organizované skupiny.

TARNOVSKÉ KULTURNÍ INSTITUTE

V Tarnově se daří i kultuře. **Městská galerie BWA**, která sídlí v novogotickém zámečku ve Střeleckém parku, se zaměřuje na současné umění. Vystavuje klasiky současného polského umění, nejzajímavější fenomény polského umění posledních let a samozřejmě i lokální umělce z Tarnova. Každoročně zde proběhne celá řada výstav. Ve čtvrti Mościce najdete **Centrum umění Mościce** (Centrum Sztuki Mościce) s největším kulturním sálem v regionu a dvousálovým kinem. Již více než 50 let zde působí **soubor písní a tanců Świerzokowia-cy**. Naopak při tarnovské katedrále působí prvotřídní pěvecké sbory **Puellae Orantes** a **Pueri Cantores Tarnovienses**, jež zvítězily v desítkách národních i mezinárodních soutěží pěveckých sborů.

V komplexu hudebních škol byl vybudován moderní koncertní sál, kde se konají koncerty, festivaly a hudební dílny.

Nedaleko od Tarnova – v **Lustawicích** – založil významný polský skladatel a dirigent **Krzysztof Penderecki Evropské hudební centrum** (Europejskie Centrum Muzyki), které slouží nejtalentovanějším mladým instrumentalistům, pěvcům a dirigentům z celého světa k rozvoji jejich nadání prostřednictvím tzv. **mistrovských kurzů**. Mimoto se v Tarnově nachází nejstarší polské diecézní muzeum, založené již roku 1888, a také **Muzeum tarnovského kraje** s několika pobočkami ve městě a okolí.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ KULTURNÍ AKCE

Tarnov a jeho region zaujímají na kulturní mapě Polska mimořádnou pozici. Zdejší akce jako třeba **Mezinárodní festival opětovně nalezené hudby** (Festiwal Muzyki Odnalezioniej), **Festival komorní hudby Bravo Maestro** (Festiwal Muzyki Kameralnej „Bravo Maestro“) nebo **festival Emanace** (Festiwal Emanacje) už mají pevné a trvalé místo v kalendářích polských i zahraničních milovníků hudby. **Tarnovská filmová cena** (Tarnowska Nagroda Filmowa) je jednou ze stěžejních akcí v Tarnově – jedná se o druhý největší filmový festival v Polsku (po filmovém festivalu v Gdyni).

Nejvýznamnější divadelní událostí je pak **Celopolský festival komedie Talia** (Ogólnopolski Festiwal Komedii „Talia“). Každoročně na podzim se Tarnov stává polskou komediální metropolí. Přehlídka veseloher z tuzemska i ze zahraničí opouští prkna tarnovského divadla a proniká do hospod, kaváren i na ulici, kde si nachází početné publikum toužící po smíchu a zábavě. Další významnou a atraktivní tarnovskou kulturní akcí jsou **městské slavnosti** (konají se na začátku letních prázdnin). Populární jsou i **jazzové koncerty** v červenci, **bluesové** v srpnu nebo listopadový **Jazz Contest**. V rámci festivalu **Dny vzpomínky na tarnovské Židy – Galicjaner Sztetl**, které se každoročně pořádají na památku **10 tisíc židovských obyvatel města, kteří byli v roce 1942 zavražděni** nacisty v nedalekém lese **Buczyna** a v ulicích Tarnova, zaznívají koncerty klezmerové hudby u bimy a konají se různá tematická představení.

NEZAPOMENUTELNÉ SUVENÝRY Z TARNOVA

Jméno města Tarnov pochází podle kronikáře Jana Dluhoše (Długosze) od trnky obecné (rozvětvený trnitý keř z čeledi růžovitých), jež se zhusta vyskytuje na nedaleké hoře Svatého Martina.

Zakladatel města Spycymir vystavěl mezi trnkovými keři hrad.

Ve sklepeních hradu dozrávala vína a likéry z těchto tmavomodrých plodů. Dnes lze v Tarnově koupit **trnkový čaj** i **likér**, ale také „**trnkové korálky**“, které si můžete opatřit jako neobvyklé suvenýry. Trnkové keře rostou v blízkosti zříceniny hradu dodnes a nedávno byly vysazeny také v jednom parčíku v centru města. Jako nezapomenutelný suvenýr z Tarnova vám doporučujeme kromě výše uvedených trnkových výrobků také **ažurové vejce se znakem Tarnova** od Doroty Banaszewské.

Suvenýry z Tarnova získaly ocenění v regionálních i celostátních soutěžích. Jelikož Tarnov je nejteplejším městem v Polsku, vyplatí se pořídit si zde opakovaně použitelný ohřevný sáček „**Tepló z Tarnova**“, který vydává teplo (max. 50–60 °C po dobu asi 20 minut). Je to ideální dárek pro sportovce, turisty, cestovatele, rybáře, myslivce či motorkáře. Každý návštěvník si díky tomu může odnést teplo z Tarnova, kam se mu zachce! Vaši pozornost si zaslouží rovněž skleněné **výrobky z tarnovských skláren** nebo **vynikající místní chléb**.

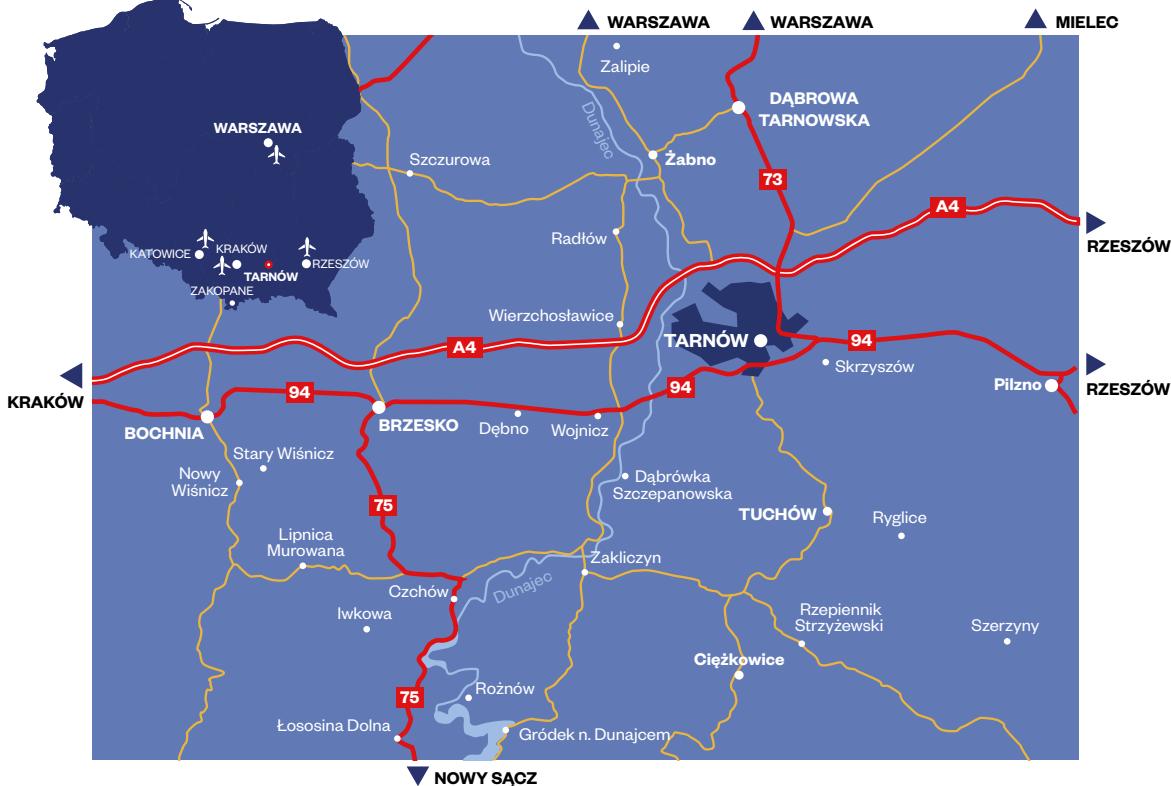
TARNOVSKÉ RESTAURACE A KAVÁRNY – MÍSTA SETKÁVÁNÍ

Několik desítek kaváren, hospůdek a restaurací v historických interiérech tarnovských měšťanských domů či v jejich sklepeních má zkrátka neopakovatelnou atmosféru. Gurmáni si zde mohou pochutnat na tradiční polské kuchyni, ale i na pokrmech z různých koutů světa. Rozhodně je z čeho vybírat. Za zmínku stojí kavárna na Sobieského náměstí, která se nachází v **replíce staré tramvaje**. V létě se tarnovský Rynek promění v největší restauraci pod širým nebem – zahrádky místních pohostinských zařízení lákají návštěvníky k příjemnému posezení a ochutnání tarnovských specialit. Z předzahrádek restaurací navíc dobře uslyšíte koncerty pořádané na náměstí a můžete se také kochat půvabem renesančních měšťanských domů, jež obklopují nádhernou radnici s atikou a osmadvaceti výklenky. V její věži se nacházejí nejstarší funkční hodiny v Polsku, které díky osvětlení vypadají obzvláště působivě v noci. A pokud byste večer nemohli usnout, můžete zavítat do některého z místních klubů či diskoték. Desítky podniků v centru města i v jeho okrajových částech zavírají až s odchodem posledního hosta a zaručí vám znamenitou zábavu.

TARNOVSKÉ TRAMVAJE

Tarnovské tramvaje byly inspirovány tramvajemi ze Lvova. V letech 1911 až 1942 byl Tarnov jediným provinčním městem v Halici, jehož ulicemi projížděly elektrické tramvaje. Měly červenou barvu a byly ozdobeny modrozlatým městským znakem, proto se jim láskyplně přezdívalo „**berušky**“. Jejich vzorem byly lvovské tramvaje téže barvy. Poslední tramvaj odvezli okupanti do Lvova. Její repliku dnes uvidíte na Sobieského náměstí (Plac Sobieskiego), kde slouží jako půvabná kavárna.

Tarnovské informační středisko

(Tarnovské Centrum Informacji)
Rynek 7, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 688 90 90
fax: +48 14 688 90 92
e-mail: centrum@tarnow.travel

www.tarnow.travel
www.it.tarnow.pl

[f /Tarnovskie.Centrum.Informacji](https://www.facebook.com/Tarnovskie.Centrum.Informacji)

- turistické informační centrum MSIT ****
- ubytování
- úschovna zavazadel
- konferenční sál (kapacita max. 40 osob)
- objekt přátelský maminkám s dětmi
- místo vstřícné k cykloturistům

Již řadu let se jedná o nejlepší infocentrum v Polsku dle žebříčku Polské turistické organizace. Získalo ocenění polského ministra turistiky Za zásluhy o cestovní ruch.

Ocenění získaly rovněž internetové stránky www.it.tarnow.pl

Tarnov byl doporučen průvodcem Lonely Planet. Tarnov se dostal do žebříčku TOP 15 nejkrásnějších menších měst Evropy podle CNN Travel.

VZDÁLENOSTI OD TARNOVA:

- Mezinárodní letiště:**
- Krakov – Balice** | 90 km
 - Řešov – Jasionka** | 90 km

Diecézní muzeum
(Muzeum Diecezjalne)
pl. Katedralny 6, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 626 45 54
e-mail: muzeum@diecezja.tarnow.pl
www.muzeum.diecezja.tarnow.pl

Radnice – galerie starého umění
(Ratusz – Galeria Sztuki Dawnej)
Rynek 1, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 6390865 wew. 100
e-mail: rynek@muzeum.tarnow.pl
www.muzeum.tarnow.pl

Muzeum dějin Tarnova a regionu
(Muzeum Historii Tarnowa i Regionu)
Rynek 20-21, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 639 08 65 wew. 217
e-mail: rynek@muzeum.tarnow.pl
www.muzeum.tarnow.pl

Národopisné muzeum
(Muzeum Etnograficzne)
ul. Krakowska 10, 33-100 Tarnów
tel.: +48 14 622 06 25
e-mail: etnografia@muzeum.tarnow.pl
www.muzeum.tarnow.pl

Města:	Krakov	80 km
	Varšava	300 km
	Sandoměř	100 km
	Ostrava (CZ)	250 km
	Praha (CZ)	600 km

VYBRANÉ HOTELY A PENZIONY

Hotel Tarnovia ****

ul. Kościuszki 10, 33-100 Tarnów
+ 48 14 630 03 50
recepce@hotel.tarnovia.pl
<https://hotel.tarnovia.pl>

Hotel Bristol ****

ul. Krakowska 9, 33-100 Tarnów
+ 48 14 621 22 79
recepce@hotelbristol.com.pl
www.hotelbristol.com.pl

Hotel Cristal Park ***

ul. Traugutta 5, 33-101 Tarnów
+ 48 14 633 12 25
hotel@cristalpark.pl
www.cristalpark.pl

Hotel Gal ***

ul. Dworcowa 5, 33-100 Tarnów
+ 48 14 688 99 30
recepce@hotelgaltarnow.pl
www.hotelgaltarnow.pl

Hotel Kantoria ***

ul. Piłsudskiego 28A, 33-100 Tarnów
+ 48 14 652 29 33
recepce@kantoria.pl
www.kantoria.pl

Hotel Krzyski ***

ul. Krzyska 52b, 33-100 Tarnów
+ 48 14 620 11 34
recepce@hotelkrzyski.pl
www.hotelkrzyski.pl

Hotel Pod Dębem ***

ul. Marusz 9B, 33-100 Tarnów
+ 48 14 626 00 88
recepce@hpd.pl
www.poddebem.tarnow.pl

Camping 202 Pod Jabłoniemi ***

ul. Piłsudskiego 28A, 33-100 Tarnów
+ 48 14 621 51 24
recepce@camping.tarnow.pl
www.camping.tarnow.pl

Dwór Prezydencki Boutique Hotel&Spa *****

ul. Dworska 1, 33-113 Zgłobice
+48 14 652 76 50
dwor@crystalpark.pl
dwor-prezydencki.pl
<https://hotel.tarnovia.pl>

Hotel Dunajec ***

ul. Krakowska 85, 33-113 Zgłobice
+ 48 14 674 30 96
hotel@hoteldunajec.pl
www.hoteldunajec.pl

Hotel Taurus ***

ul. Ładna 5, 33-156 Skrzyszów
+ 48 14 674 80 80
barladna@stan-taurus.com.pl
<http://www.stan-taurus.com.pl/hotel-ladna.html>

Hotel Kardamon ***

ul. Zbylitowskich 157,
Zbylitowska Góra, 33-113 Zgłobice
+48 14 652 06 05
biuro@hotel-kardamon.pl
<https://hotel-kardamon.pl/>

U Jana

ul. Rynek 14, 33-100 Tarnów
+ 48 14 626 05 64
recepce@euroaparthotel.pl
www.hotelujana.pl

ApartHotel Zakątna

ul. Zakątna 19, 33-100 Tarnów
+ 48 664 009 460
info@aparthotelzakatna.pl
www.aparthotelzakatna.pl

Centrum Rehabilitacji Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”

ul. Sanguszków 28 A, 33-100 Tarnów
+ 48 14 688 00 50
recepce@slonecznewzgorze.tarnow.pl
www.slonecznewzgorze.tarnow.pl

Tarnovské informační středisko (Tarnovské Centrum Informacji)

ul. Rynek 7, 33-100 Tarnów
+ 48 14 688 90 90
rezerwacja@it.tarnow.pl / www.it.tarnow.pl
• ubytování v hostinských pokojích – 10 lůžek
• konferenční sál – kapacita max. 40 osob

TARNOV...

- je **městem od roku 1330**
- je známý jako „**perla renesance**“
- je známý jako „**metropole komedie**“
- má **největší množství památek v celém jižním Polsku** (hned po Krakově)
- byl po staletí městem **mnoha různých kultur**
- je jediným místem v Polsku, kde **najdete hrací pommník flašinetáře**
- je **nejteplejší výspou Polska**
- je místem, kde začínají **Karpaty**

K největším pokladům tarnovských muzeí patří:

- **čínská botka královny Maryšky Sobieské**
- **rubínový koňský postroj**
- **husarské kopí** (s původním praporem)
- **originální romské kočovnické vozy**
- **stříbrný pohárek ve schránce z olšového dřeva**
- **kolekce lidových podmalb na skle**
- **huculské keramické kachle**
- **Oplakávání Krista z Chomranic**, obraz z doby kolem roku 1440
- **Sedmíhradské panorama** (části velkoplošné malby)

Vydavatel: Tarnowskie Centrum Informacji ****
 První vydání – Tarnobrzeg 2024
 Redakce: Marcin Pałach, Paweł Rybak, Urszula Augustyn
Překlad: Martin Veselka

Fotografie: TCI, TOT, Urząd Miasta Tarnobrzega, Krzysztof Gzyl, Paweł Topolski, Artur Gawle

www.tarnobrzeg.travel